

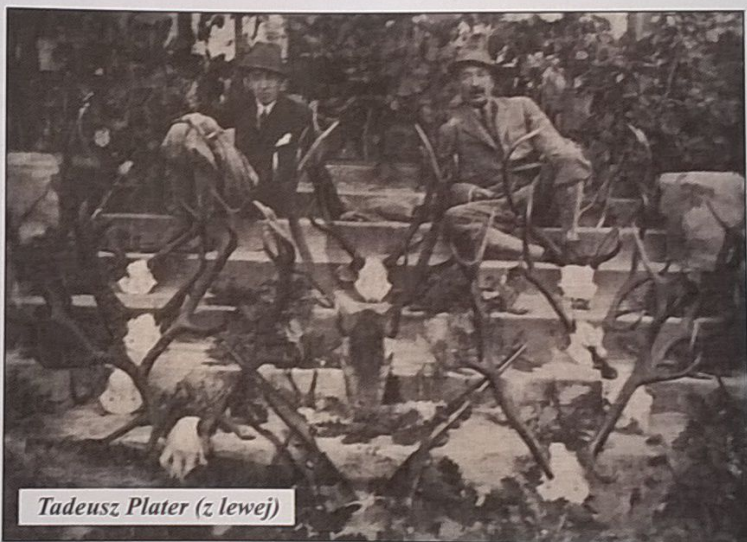
Wojciech Stanisław Kobylarz

Tradycje łowieckie w Janowie Podlaskim i okolicy

W okresie międzywojennym na Podlasiu powstawały liczne kółka łowieckie, zakładane najczęściej przez kilku, kilkunastu myśliwych. Spośród nich w 1922 roku założone zostało w Janowie Podlaskim Podlaskie Kółko Łowieckie.

Po odzyskaniu niepodległości utworzony został powiat Konstantynów, który istniał od 1867 roku. Jego administracyjnym ośrodkiem był Janów Podlaski. Powiat składał się z dwóch miast (Janów Podlaski, Łosice) oraz z 12 gmin (w tym osady miejskie Konstantynów i Sarnaki). Janów Podlaski był tym samym najważniejszym ośrodkiem administracyjnym w tej części pasa nadbużańskiego. Powiat został rozwiązany w 1932 roku. Część obszaru byłego powiatu konstantynowskiego została przyłączona do powiatu bialskiego oraz do powiatu siedleckiego.

Wśród większych majątków ziemskich na terenie powiatu konstantynowskiego wymieniano majątek w Konstantynowie oraz w Cieleśnicy. W okresie międzywojennym majątek w Konstantynowie był we władaniu Tadeusza Plater-Zyberka, zaś w Cieleśnicy Stanisława Różyczki de Rosenwertha. W majątkach tych wzorowo prowadzona była gospodarka leśna, a tym samym również gospodarka łowiecka.

Tadeusz Plater (z lewej)

Działo się to za sprawą wymienionych właścicieli pasjonatów łowiectwa. Po powołaniu w 1937 roku pierwszej Powiatowej Rady Łowieckiej w Białej Podlaskiej na Łowczego Powiatowego wybrany został Tadeusza Plater. Ponadto zasiadał on w Wojewódzkiej Radzie Łowieckiej w Lublinie. Stanisław Rosenwerth był zaangażowanym działaczem PZŁ oddającym się idei popularyzacji prawidłowego łowiectwa i strzelectwa myśliwskiego. W swoim majątku w Cieleśnicy pobrał strzelnicę i założył hodowlę bażantów. Oprócz polowania sprzedawane były żywe koguty, kury bażancie oraz zalęgnięte jajka. Należał do pionierów polskiego strzelectwa rzutkowego (wicemistrz świata, mistrz Polski – szerzej w nr 2 rocznika), zaś Cieleśnica za jego sprawą była jednym z ośrodków strzelectwa w Polsce.

Kółko Myśliwskie w Janowie Podlaskim założone zostało 11 października 1922 roku. Była to pierwsza organizacja łowiecka założona na terenie powiatu konstantynowskiego. Za cel stawiało sobie zwalczanie kłusownictwa, niszczenie drapieżników i dożywianie zwierzyny. Pierwszym prezesem został Zenon Łopuski, skarbnikiem Krzeski, gospodarzem

Tadeusz Szniersztajn. Ponadto z dostępnych źródeł dowiadujemy się, że członkami kółka byli dr Jan Ochocki z Janowa Podlaskiej, który w latach międzywojennych (1938 r.) był członkiem Sądu Łowieckiego przy WRŁ w Lublinie oraz podłowczym na powiat bialski, p. Narkiewicz, Daniel Ślgas, Tadeusz Marchowiecki ze stadniny koni (1939 r. podłowczy powiatowy). Do chwili rozwiązania starostwa konstantynowskiego należała do wiodących organizacji łowieckich w powiecie, spełniając role organizacji powiatowej zrzeszonej w CZPSŁ. Według uzyskanych danych w połowie lat 20-tych XX wieku na terenie powiatu konstantynowskiego uprawnionych do polowania było 60 myśliwych. Po rozwiązaniu powiatu będąc już w powiecie bialskim obok Bialskiego Powiatowego Towarzystwa Łowieckiego wiodła prym z tym towarzystwem nadając charakter ówczesnemu łowiectwu. W okresie międzywojennym powiat bialski pod względem zasobności w zwierzyinę podzielono umownie na 3 okręgi. W pierwszym okręgu znalazły się gminy, gdzie zwierzostan był dobry, a w niektórych rejonach bardzo dobry, ze względu na racjonalną prowadzoną gospodarkę łowiecką. W tej grupie znalazły się m.in. gminy Janów Podlaski, Zakanale, Pawłów oraz majątki w Cieleśnicy i Konstantynowie.

Działalność kółka przetrwała do wybuchu II wojny światowej. Można jedynie przypuszczać, że główny prym w tym kółku wiodł Tadeusz Szniersztajn, który w latach 30-tych mieszkał w Warszawie. Był on jednocześnie podłowczym na teren Warszawa Północ (1938r.). Po wojnie Tadeusz Szniersztajn podjął się próby reaktywowania kółka. Za jego sprawą w 1947 roku założone zostało Podlaskie Koło Łowieckie z siedzibą w Warszawie. Do Koła należało 23 członków. Koło posiadało obwody na terenie Janowa Podlaskiej gm. Zakanale, Hołowczycach Konstantynowie, Dubiczach i Serpelicach. Pierwszym powojennym prezesem został T. Szniersztajn zaś Łowczym Kazimierz de Julien.

Po wojnie powiat bialski została podzielony na 5 rejonów łowieckich. Utworzony został Rejon Łowiecki nr II Janów Podlaski-Zabuże, na który składały się gminy Janów

Myśliwy z Janowskiego kółka (zb. Romana Petrynika)

Podlaski, Zakanale, Hołowczyce i Bohukały. Łowczym Rejonowym był Zygmunt Szybiński. Po wprowadzeniu do życia dekretu o prawie łowieckim z 1953 roku, powiat bialski został podzielony na nowe obwody łowieckie. Utworzonych zostało 26 obwodów łowieckich.

Podlaskie Koło przetrwało do 1953 roku. Po jego rozwiązaniu zarejestrowane zostało Koło Łowieckie Nr 22 w Warszawie. Ostatnia informacja o tym kole pochodzi z kroniki Koła Łowieckiego „Wataha” w Warszawie, która donosi o przyłączeniu się do nich kilku starszych kolegów z Podlaskiego Koła Łowieckiego. Według informacji z 1957 roku, Koło nr 22 posiadało na terenie powiatu bialskiego dwa obwody o łącznej powierzchni 16564ha.

Nadbużańskie obwody łowieckie były ciekawymi łowiskami zarówno pod względem bogactwa zwierzyny jak te przyrodniczym, stąd duże zainteresowanie myśliwych zwłaszcza z Warszawy. Przez wiele lat obwód łowiecki nr 9 „Janów Podlaski” oraz nr 15 „Cieleśnica” były wyłączone z polowania, jako ośrodki hodowlane. W rzeczywistości odbywały się tam polowania reprezentacyjne. W 1982 roku obwody te zostały przekazane dla PZŁ i wydierżawione dla kół łowieckich. Obecnie w okolicach Janowa

Podlaskiego obwody łowieckie dzierżawią myśliwi z kół okręgu bialskiego oraz kół zamiejscowych „Darz Bór” Warszawa, i „Żerań” Warszawa.

Janów Podlaski to przede wszystkim stadnina koni. Stadnina Koni w Janowie Podlaskim założona została w 1817 roku na wniosek Rady Administracyjnej Królestwa Kongresowego Polski i za zgodą cara Aleksandra I. Była pierwszą na ziemiach polskich stadniną państwową. Po odzyskaniu niepodległości odbudowano stadninę po zniszczeniach wojennych, nastawiając się na hodowlę koni czystej krwi arabskiej i półkrwi angloarabskiej. Ogiery półkrwi, wychowane w okresie międzywojennym w Janowie, były materiałem wyjściowym do masowej hodowli produkującej konie tak w tym czasie niezbędne kawalerii i innym rodzajom broni posługującym się końmi wierzchowymi. W czasie działań wojennych w 1939 roku ponad 80%, janowskich koni zaginęło. Z uratowanych resztek polski personel zatrudniony przez niemieckie wojskowe władze okupacyjne odbudowywał w Janowie hodowlę koni w dotychczasowych dwóch kierunkach. W 1944 roku niemiecka komenda stadniny zarządziła i przeprowadziła ewakuację koni. Konie zabrane z Janowa wraz z częścią personelu zostały przetransportowane koleją do Niemiec. Konie do Janowa powróciły dopiero w 1950 roku. Wbrew nazwie stadnina nie znajduje się w samym Janowie, ale w odległej od niego o 2 km miejscowości Wygoda. Stadnina słynie głównie z hodowli koni czystej krwi arabskiej. Mniej znane w świecie, ale równie znakomite są hodowane tu konie angloarabskie.

Myśliwi z Warszawy w ok. Janowa Podlaskiego (zb. Romana Petrynika)

Dużą atrakcją jest znajdujący się w starym parku zabytkowy XIX-wieczny zespół stajni, z których najstarsze: „Zegarowa” z 1841 r. oraz „Czołowa” z 1841 r. zaprojektowane zostały przez słynnego architekta Henryka Marconiego. Co roku w sierpniu w stadninie odbywa się słynna aukcja *Pride of Poland*. Aukcja oraz poprzedzający ją Polski Narodowy Pokaz Koni Arabskich Czystej Krwi to główne wydarzenia Dni Konia Arabskiego.

Przy stadninie działa Klub Jeździecki Janów Podlaski. Od kilku lat organizowane są imprezy sportowe, w tym również najwyższej rangi (mistrzostwa Polski). Stałym elementem jankowskiej stadniny są organizowane Hubertusy. Dotychczasowymi organizatorami byli: Stadnina Koni Janów Podlaski, Klub Jeździecki Janów Podlaski, Stowarzyszenie Nadbużańskie Dwory i Pensjonaty, Konna Straż Ochrony Przyrody i Tradycji oraz jeźdźcy z zaprzyjaźnionych ośrodków w okolicach Janowa Podlaskiego w tym Maciej Falkiewicz- znany malarz, miłośnik i hodowca koni.

W 2013 roku przy udziale stadniny koni oraz okręgowych władz łowieckich w Białej Podlaskiej odbył się w Janowie Podlaskim pierwszy „Eustachy-Hubertus”, otwierając tym samym nowy rozdział i pisząc najnowszą historię tradycji łowieckiej i jeździeckiej nadbużańskiej krainy.

